

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Redovisning av regeringsuppdraget - initiativ för att vidareutveckla och förbättra service riktade till blivande respektive befintliga företagare (N2010/7762/FIN)

1. Uppdraget

I regleringsbrevet för 2011 har regeringen gett VINNOVA i uppdrag att redovisa vilka initiativ som myndigheten tagit för att vidareutveckla och förbättra service som t.ex. information, vägledning och interaktiva tjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare.

2. Inledning

Att underlätta för företagen att ta del av VINNOVAs insatser är en central del av VINNOVAs verksamhetsutveckling. Stödet behöver dock ännu tydligare anpassas till det faktum att företagen har väldigt olika behov. VINNOVA behöver även nå ut till nya företag och nå en bredare målgrupp. Under året har VINNOVA påbörjat flera pilotprojekt med detta syfte. Bl.a. en tillväxtinriktad pilot för etablerade innovativa företag och en med innovationscheckar för att nå företag med behov av ny kunskap. Under året har en särskild insats i form av stöd till företag och informationsmöten gjorts för att skapa ytterligare möjligheter för SMF att delta i EU:s ramprogram.

VINNOVA prioriterar utveckling av satsningar för att möjliggöra innovationsdriven tillväxt i små och medelstora företag (SMF). I det nya ekonomiska landskap som Sverige står inför intar små och medelstora företag en allt större betydelse för ekonomin – som förändringsagenter, som viktiga kanaler för kommersialisering av ny kunskap och teknik, och inte minst som källor till nya växande företag.

3. Utveckling av VINNOVAs portfölj av insatser för små och medelstora företag

Organisation för systematiskt utvecklingsarbete

VINNOVAs nuvarande portfölj av insatser för små och medelstora företag (SMF) består bl.a. av programmen VINN NU och Forska&Väx samt för internationella samarbeten EUREKA och Eurostars.

- **VINN NU** riktar sig till nystartade kunskapsbaserade företag med syfte att förbereda tidiga och kommersiellt intressanta utvecklingsprojekt så att de på sikt kan bli framgångsrika svenska företag.
- **Forska & Väx** riktar sig till företag med befintlig verksamhet som kan påvisa en stark potential att vidareutvecklas och växa, genom satsning på forsknings- och utvecklingsprojekt.
- **EUREKA** är ett europeiskt nätverk med 40 länder för marknadsnära FoU inom alla teknikområden som finansierar projekt med deltagare i minst två länder.
- **Eurostars** är ett samarbetsprogram under EU-fördragets artikel 185 som administreras av EUREKA organisationen. Insatsen är speciellt riktad för forskningsaktiva små och medelstora företag.
- **SMINT** är ett planeringsbidrag till små och medelstora företag för deltagande i ansökningar till EUs ramprogram.

Ett konkret exempel på förbättrad service för företag på VINNOVA är ett gruppnummer för sökande till programmet Forska&Väx. Inkommande samtal slussas automatiskt till en ledig handläggare vilket ökar servicen för det enskilda företaget i en ansökningsprocess.

Som ett led i utvecklingen av VINNOVAs portfölj av insatser för SMF har en VINNOVA övergripande styrgrupp bildats. En av de viktigaste uppgifterna för denna grupp är att kontinuerlig arbeta med att förenkla och målgruppsanpassa information och ansökningsförfarande för SMF. VINNOVA ämnar 2012 förenkla ytterligare för företagen genom att ha en ingång för SMF till utlysningar och andra insatser.

Visionen är att skapa en sammanhållen SMF-satsning som innehåller effektiva och väl anpassade stödformer för ett brett spektrum av SMF-aktörer. Utgångspunkt är en tydligare uppdelning av insatserna som bättre motsvarar hur företagens faktiska behov, olikheter och egenskaper ser ut.

Nya insatser 2011 för breddad målgrupp

Inom programmet VINN NU har VINNOVA öppnat möjligheten för unga personer (18-30 år), som utvecklat en idé, att i konkurrens med andra sökande erhålla finansiering för att utveckla sitt projekt framför allt mot kommersialisering.

I en pilotsatsning provar VINNOVA att med innovationscheckar stimulera SMF att "köpa" FoU, för såväl utveckling av tjänsteinnovation och design som varor och processer, av universitet/högskola, institut eller annan forskningsutförare. Målet är att utarbeta ett kostnadseffektivt erbjudande tillsammans med regionala partners

som är skalbart, kundanpassat och bygger på snabba handläggningstider. Genom målinriktat arbete skall företag med ringa eller ingen FoU verksamhet och som normalt inte deltar i VINNOVAs program nås för att stödjas deras innovationsarbete med syfte att öka deras konkurrenskraft och tillväxt.

Genom pilotinsatser utvecklar VINNOVA dessutom stöd till stimulans av innovationsledning och innovationsbaserad tillväxt. Detta är insatser som är kopplade till och kompletterar FoU-stöd; bl.a. ledarskapsstöd för att utveckla tillväxtorientering och innovationsförmåga, IP-hantering och IP strategier. I en pilot, som drivs tillsammans med Tillväxtverket, har åtta SMF med tillväxtambitioner deltagit i en ledarskapsutbildning med syfte att säkra att dessa företag vågar, har kunskaper och insikter om att leda ett tillväxtbolag. I ett Nordiskt samarbete drivs sedan hösten 2010 ett projekt för att stimulera SMF till att arbeta organiserat med innovationsprocesser i hela företaget.

Innovationsslussarna i Skåne, Stockholm, Uppsala, Västerbotten, Västra Götaland och Östergötland arbetar med att ta hand om idéer från personal inom vården. Målet är att dessa idéer ska förädlas till nya produkter eller tjänster som kan användas inom vården. Dessutom fungerar slussarna som en kontaktnod för företag som vill testa nya koncept, produkter eller tjänster inom hälso- och sjukvården. En enkät har skickats ut till samtliga slussar för att se resultatet av arbetet de tio första månaderna (mars-dec). De sex innovationsslussarna har totalt tagit emot 399 idéer från personal inom vården (257 av dessa hade kvinnliga idégivare) och 123 idéer har bedömts ha kommersiell potential och därför tagits vidare som utvecklingsprojekt. Utifrån dessa 123 projekt har 24 nya produkter utvecklats och fått tillämpning inom vården. Under perioden har 89 företag kontaktat slussarna. Trettiofyra av dessa har fått möjlighet att testa sina koncept, prototyper, produkter eller tjänster.

4. Information och vägledning för deltagande i EUs ramprogram och andra europeiska forskningsprogram

Företagens internationalisering är avgörande för tillväxt på en global marknad och VINNOVA har gjort särskilda insatser för att underlätta deltagande i EUs ramprogram. VINNOVA har fått regeringens uppdrag att informera om och stimulera det svenska deltagandet i EU ramprogram för forskning och utveckling där det svenska deltagandet av små och medelstora företag ligger under EU-genomsnittet.

För att ytterligare stärka SMF deltagandet i FP7 har VINNOVA under året initierat två större satsningar. En genomförs i samarbete med RISE koncernen och syftar dels till att stärka det strategiska EU-arbetet inom institutssektorn med syftet att få institutsaktörer att i större utsträckning inkludera SMF i sina ansökningar, dels att tillhandahålla konkret hjälp till enskilda SMF för att bedöma om deras projektidéer kan finansieras via EU:s ramprogram. RISE erhåller finansiering om 13 MSEK under perioden 2011-2013 för att bedriva detta arbete. Den andra satsningen är en upphandling av ett speciellt supportkontor för Life Science företag då denna

sektors verksamhet inte täcks fullt ut av RISE-koncernens bolag. Tjänsten har upphandlats av branschorganisationen SwedenBio och är en fortsättningsfinansiering av en verksamhet som inleddes redan 2007.

Informationsmöten

VINNOVA har under okt 2011 deltagit i SME week, den informationsturné som arrangerades av Tillväxtverket med syfte att ge en samlad information om den inre marknadens funktionssätt och möjligheter att erhålla stöd på europeisk nivå. Vid dessa informationsmöten lyfts såväl möjligheter inom FP7 som EUREKA och Eurostars fram.

Inom området Hälsa ingår VINNOVA i ett brett EU-samarbete "Fit for Health" med syfte att öka SMF deltagandet inom FP7. Det finns genom dess databas partner sökningsmöjlighet. Ett större informationsmöte inom FP7 Hälsa hölls på VINNOVA den 23 augusti då över 50 företag inom sektorn deltog, gav mycket bra feedback till VINNOVA om upplägg och genomförande, och många som tidigare inte sökt EU stöd var intresserade av att gå vidare.

Vägledning via regionala informationskanaler

VINNOVA har som ett led i uppdraget att bistå det regionala EU-nätverket, Enterprise Europe Network under våren 2011 hållit en endagsutbildning som fokuserade på möjligheter i EUs sjunde ramprogram och de SMF-inriktade europeiska programmen Eureka och Eurostars. Ambitionen är att genom att öka kunskapsnivån om dessa program regionalt så stärks de regionala informationskanalerna som har närhet till företagen.

5. Samarbete för effektivare stöd och insatser

Stödsystem för immateriella tillgångar

VINNOVA samarbetar med PRV i regeringsuppdraget att gemensamt genomföra en "Kartläggning och analys av det offentliga stödsystemet för hantering av företags immateriella tillgångar". Projektet har valt att utgå ifrån företags sätt att driva sin affärsverksamhet och innovation, snarare än att utgå från hur en viss typ av registrerad rättighet som baseras på en immateriell tillgång kan hanteras. En immateriell tillgång kan vara "know-how", patent, varumärke, design eller licenser. Inom projektet har små- och medelstora företag intervjuats, dessutom har synpunkter inhämtats från aktörer inom det offentliga systemet, bland annat från projektets referensgrupp. Rapporten är också baserad på studier av aktuella nationella och internationella publikationer.

De små- och medelstora företag som söker rådgivning avseende immateriella tillgångar gör det främst hos privata aktörer. Likafullt behövs ett offentligt system som stödjer hantering av företags immateriella tillgångar, bland annat för att göra det möjligt för små- och medelstora företag att i tidigt skede få tillgång till kompetens inom området. Dessutom behövs ett offentligt legalt ramverk där internationell anpassning till globala trender, som t.ex. en ökad digitalisering, bevakas och beaktas. Förslag på åtgärder har lämnats till Näringsdepartementet.

Innovationskoordinering kring insatser för innovativa SMF

Inom ramen för innovationskoordineringsarbetet har VINNOVA under året samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, ALMI och RISE för att koordinera utveckling av insatser för små och medelstora företag. Arbetsgruppen för innovativa SMF har 4-5 koordineringsmöten per år där gruppen dels diskuterar vad respektive organisation har på gång vad det gäller stöd till SMF dels, vilka olika samarbeten inom SMF-området som är aktuella mellan organisationerna.

Internationella myndighetssamarbeten

På EU-nivå koordinerar VINNOVA ett samarbete mellan 6 innovationsmyndigheter – NL Agency (Nederländerna), FFG (Österrike), Tekes (Finland), Enterprise Ireland (Irland), Technology Strategy Board (Storbritannien). Syftet är att innovationsmyndigheter ska ge effektivare stöd till innovativa små och medelstora företag. VINNOVA har genom samarbetet kunnat utveckla piloter inom innovationscheckar, innovationsupphandling och insatser för tillväxtföretag. I samarbetet genomförs ett gemensamt arbete med segmentering av SMF för effektivare och mer företagsanpassat stöd.

Företagens villkor

VINNOVA följer och analyserar föreagens villkor för innovationsutveckling och hur dessa varierar över konjunkturer, dels via finansiering till aktörer som Entreprenörskapsforum och ESBRI och dels via egna studier och analyser. Inom ramen för regeringsuppdraget "Kunskapsintensiva innovationssystem" har VINNOVA analyserat näringslivets omvandling vilket kommer att redovisas i december.

I juni genomförde VINNOVA i samarbete med Entreprenörskapsforum en undersökning av villkor och hinder hos innovativa små och medelstora företag inom tillverkning, tjänster och life science som uppföljning av en liknande undersökning från 2009. Det strategiska utvecklingsarbetet är mycket viktigt för företagets konkurrenskraft, både i Sverige och globalt. De största hindren för företagets satsningar på strategiskt utvecklingsarbete var tidsbrist, brist på kapital, för höga kostnader och brist på rätt kompetens. Life science-företagen uppgav i klart högre utsträckning att projektens tidshorisont har blivit kortare, att risktagningen, samarbetet och nytvecklingen har minskat samt att projekten har minskat i storlek jämför med för två år sedan. Samtidigt har life science-företagen i väsentligt högre grad sökt och beviljats finansiering jämfört med t.ex. tillverknings- och tjänsteföretag.

6. Interaktiva tjänster

Webbaserat verktyg för unga

Inom uppdraget Ungas innovationskraft har VINNOVA beviljat Svenska Uppfinnarföreningen bidrag för utveckling av ett webbaserat verktyg för att underlätta för unga personer, men även andra, att få kunskap om hur en idé kan drivas vidare genom utveckling till kommersialisering (www.innovationonline.se). Denna guide riktar sig både till blivande respektive befintliga företagare.

Systemutveckling och VINNOVAs portal

Via VINNOVAs portal kan intressenter söka bidrag elektroniskt. Där sköter bidragsmottagare också projektrapporteringen. Tjänsten är under ständig utveckling för att ge bättre service för de sökande. Följande åtgärder har gjorts i VINNOVAs intressentportal det senaste året:

- Alla svenska organisationer finns numera i systemet, vilket innebär att den sökande endast behöver söka fram sin organisation och inte fylla i informationen som tidigare. Detta ger även VINNOVA bättre datakvalitet.
- Kravet på underskrift på papper som ska skickas in när VINNOVA ska bevilja bidrag har tagits bort.
- Lägesrapporteringen har utökats med krav på mer omfattande ekonomisk rapportering i grundrapporterna, vilket innebär att behovet för separat ekonomisk projektredovisning har minskat.
- Det är nu möjligt att med rapporteringen inkludera enkäter för t.ex. effektuppföljning. Bidragsmottagaren rapporterar vid färre tillfällen och på ett mer enhetligt sätt än tidigare.

Förutom förbättringar i intressentportalen kan VINNOVA sedan september 2010 då det nya ärendesystemet för bidragshanteringen driftsattes ge bättre service till sökande och bidragsmottagare tack vare ny funktionalitet i ärendesystemet och den integration som gjorts mellan intressentportalen, ärendesystemet och ekonomisystemet. Dessa system ger möjlighet till bättre kontroll och styrning och innebär därmed kan VINNOVA erbjuda bättre service.

Detta sammantaget har gjort att VINNOVA nu har en effektivare produktionslinje som vi har bättre kontroll över. Detta uppmärksammades av TAFTIE (The European Association for Innovation Agencies) som den 27/9 i Tallinn utsåg VINNOVAs intressentportal som det bästa exemplet på E-service för andra att lära av.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Jenni Nordborg och Maria Dahl Torgerson har deltagit i beredningen av ärendet.

Charlotte Brogren